

Total No. of Printed Pages—7

3 SEM FYUGP ECOC3B

2024

(December)

ECONOMICS

(Core)

Paper : ECOC3B

(Indian Economy—Trends in Economic Indicators)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. তলত নিচায়েৰেৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×4=4

Answer the following as directed :

(a) স্বাধীনতাৰ প্ৰাকক্ষণত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত কোনটো বৰ্তী
আমিলত্ৰা বিস্তাৰ কৰিছিল ?

Which sector dominated the Indian economy on the eve of Independence?

(i) ঔদ্যোগিক

Industrial

(i) কৃষিভিত্তিক
Agricultural

(ii) সেবা
Service

(iii) উপরবর্ণিত কোনটিই নয়
None of the above

(শুধু উত্তরটি বাহি উলিওনা)

(Choose the correct answer)

(b) 2023-2024 মানব উন্নয়ন প্রতিবেদন (HDR) অনুযায়ী বিশ্বব্যাপী মানব উন্নয়ন সূচককে (HDI)ত ভারতের স্থান কত?

According to the 2023-2024 Human Development Report (HDR), India's rank in the global Human Development Index (HDI) is

(i) 140

(ii) 134

(iii) 145

(iv) 150

(শুধু উত্তরটি বাহি উলিওনা)

(Choose the correct answer)

(c) গ্রামাঞ্চলে 100 দিনের নিশ্চিত মজুরির নিশ্চিত প্রদানের বাবে কোনটি সরকারী কর্মসূচি বাস্তব করা হয়েছে?

Which government scheme is designed to provide 100 days of guaranteed wage employment to rural households?

(d) ভারতের কোনটি খণ্ডত প্রমিত শক্তির সর্বাধিক অংশ নিয়োজিত হয়?

Which sector in India employs the largest share of the labour force?

(i) কৃষি
Agriculture

(ii) উৎপাদন শিল্পসমূহ
Manufacturing enterprises

(iii) সেবাসমূহ
Services

(iv) নির্মাণ
Construction

(শুধু উত্তরটি বাহি উলিওনা)

(Choose the correct answer)

2. তলব বি কোনো চর্চিটাব বিয়ে চনু টোকল লিখা : 4×4=16

Write short notes on any four of the following :

(a) ভারতের জনসংখ্যাসংক্রান্ত লক্ষণ
Demographic dividend of India

(b) মানব উন্নয়ন সূচককে
Human Development Index

(c) ভারতত যুধ নিবনুধ সমস্যাব কারণ
Causes of youth unemployment in India

(d) বহুদিকীয় দরিদ্রতাৰ ধাৰণা

Concept of multidirectional poverty

(e) নিয়োগৰ অৱস্থান ক্ষেত্ৰত ভাৰত আৰু ছিঙ্গাপুৰৰ মাজত তুলনা

Comparison between India and Singapore with regard to employment status

3. (a) স্বাধীনতাৰ প্ৰাককালীন ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ইংৰাজ ঔপনিবেশিক শাসনে ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ বিভিন্ন খণ্ডক কেনেদৰে গঢ় দিছিল? 4+4=8

Discuss the key features of the Indian economy on the eve of Independence. How did the British colonial rule shape various sectors of the Indian economy?

অথবা / Or

(b) ভাৰতৰ নিৰ্বাচন বৌদ্ধিকৰ আশ জিগপে ১৯৯১ চনত আৰম্ভ হোৱা অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ বিপ্ৰেক্ষণ কৰা। খেতৰীকৰণৰ পিছৰ বৌদ্ধিকসমূহৰ ইতিবাচক আৰু নেতিবাচক প্ৰভাৱৰ মূল্যায়ন কৰা। 4+4=8

Analyze the economic reforms initiated in 1991 as a part of India's globalization strategy. Evaluate the positive and negative impacts of the post-globalization strategies.

4. (a) ভাৰতীয় জনসংখ্যাৰ মূল জনগাঁথনিগত বৈশিষ্ট্য আৰু গণনাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। জনসংখ্যাৰ আকল আৰু বৃদ্ধিৰ হাৰ, জন্ম আৰু মৃত্যুৰ হাৰৰ দ্বাৰা বিশ্লেষণ কৰা। 4+4=8

Discuss the key demographic features and trends of the Indian population. Analyze the size and growth rates of the population, trends in birth and death rates.

অথবা / Or

(b) ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ কাৰক হিচাপে জনসংখ্যাৰ ভূমিকা মূল্যায়ন কৰা। জনগাঁথনিগত বৈশিষ্ট্যই অৰ্থনৈতিক বিকাশত কেনেকৈ বাধাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে? 4+4=8

Evaluate the role of population as a factor of economic development in India. How can demographic characteristics hinder economic growth?

5. (a) দৰিদ্ৰতাৰ সংজ্ঞা দিয়া। দৰিদ্ৰতাৰ গণনাৰ বিভিন্ন পদ্ধতি কি কি? দৰিদ্ৰতা গণনাৰ ক্ষেত্ৰত দুটা প্ৰত্যাহ্বানৰ কথা উল্লেখ কৰা। 2+4+2=8

Define poverty. What are the various methods of estimating poverty? Mention two challenges in poverty estimation.

(6)

অথবা / Or

- (b) আয়ৰ বৈষম্য কি? ভাৰতত আয়ৰ বৈষম্যৰ কাৰণ কি? আয়ৰ বৈষম্য দূৰ কৰাৰ ব্যৱহাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

2+4+2=8

What is income inequality? What are the causes of income inequality in India? Explain the measures to remove income inequality.

6. (a) বৃত্তিগত গাঁথনি কি? ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশত বৃত্তিগত গাঁথনিৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা। ব্ৰহ্মনোভৱ ভাৰতৰ বৃত্তিগত গাঁথনিৰ দুটা পৰিৱৰ্তিত বৈশিষ্ট্য লিখা। 2+4+2=8

What is occupational structure? Explain the impact of occupational structure in economic development of India. Write two changing features of occupational structure in post-Independence India.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতত নিৰনুৱা সমস্যাৰ পৰিসৰ আৰু প্ৰবেশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ভাৰতৰ নিৰনুৱা সমস্যা সমাধানৰ বাবে দুটা ব্যৱস্থা লিখা। 6+2=8

Discuss the magnitude and trends of unemployment in India. Write two measures to solve unemployment problems in India.

(7)

7. (a) ভাৰতৰ উন্নয়নৰ অভিজ্ঞতাৰ সিংগাপুৰৰ সৈতে তুলনা কৰা। সিংগাপুৰৰ উন্নয়ন কৌশলৰ পৰা ভাৰতে কি শিক্ষা ল'ব পাৰে? 6+2=8

Compare India's development experience with Singapore. What lessons can India learn from the development strategies of Singapore?

অথবা / Or

- (b) টাইৱানৰ সৈতে ভাৰতৰ উন্নয়নৰ প্ৰক্ৰিয়া তুলনা কৰা। টাইৱানৰ উন্নয়ন কৌশলৰ পৰা ভাৰতে কি শিক্ষা ল'ব পাৰে? 6+2=8

Compare the process of India's development with Taiwan. What lessons can India draw from the development strategies of Taiwan?

***